

Rausa

**Erfgoedtijdschrift voor Borchtlombeek, O.L.V.-Lombeek, Pamel en Strijtem
Verschijnt 10 maal per jaar. Derde jaargang nr. 8, Roosdaal, oktober 2015**

Rausa

Erfgoedtijdschrift voor
Borchtlombeek, O.L.V.-
Lombeek, Pamel en Strij-
tem

Secretariaat en verant-
woordelijke uitgever:
Erfgoed Rausa, Varing 40,
1760 Pamel
www.rausa.be

Werkten mee aan dit
nummer: Jan De Mont,
Bart Caulier, Luc Van
Cauwelaert, Luc Van Lie-
dekerke, Karen Van
Schuerbeeck

Eindredactie:
Kristien Hemeryckx en
Walter Evenepoel

Iedere auteur is verant-
woordelijk voor haar/zijn
bijdragen.

Je kan je gratis abonneren
op de digitale versie van
Rausa door een eenvou-
dig bericht te sturen naar
rausa@skynet.be. Het
tijdschrift is ook in ge-
drukte versie beschikbaar,
maar dan kost een jaar-
abonnement € 20- te stor-
ten op
BE 97 8601 1557 2549

©
Zonder voorafgaande toestem-
ming van Erfgoed Rausa mag
niets uit deze uitgave worden
verveelvoudigd en/of openbaar
worden gemaakt door middel
van druk, fotokopie of op welke
andere wijze dan ook.

om te beginnen...

Rausa verschijnt in februari, maart, april, juni, augustus, september, november en december in digitale versie en op aanvraag in gedrukte versie. De digitale nummers zijn gratis. Wie een gedrukte versie wil, kan die aanvragen tegen twee euro per nummer (exclusief portkosten) of een jaarabonnement van € 20.

Rausa neemt ook artikels op van niet-redactieleden. Wie een artikel wil laten publiceren stuurt dit naar het redactieadres. De bijdragen worden ingeleverd een maand voor de datum van verschijnen.

Redactieadres:

Erfgoed Rausa, Varing 40, 1760 Pamel,
rausa@skynet.be, 054 32 33 64

Inhoud van dit nummer:

Blz. 2	om te beginnen
Blz. 3	de handen uit de mouwen
Blz. 4	terugblik
Blz. 5	Rausa in actie
Blz. 7	Strijtemse grand cru
Blz. 9	vier generaties Wastiels
Blz. 13	de bron blijft borrelen
Blz. 19	(niet meer zo) vers van de pers
Blz. 22	Strijtemse graven
Blz. 23	uitsmijter

Op de voorpagina: herfst op de Varing (WE)

De handen uit de mouwen

Of het wat laatdunkend wordt bedoeld of mag gelden als een compliment, ik zou het niet weten. Maar het volk dat zich gevestigd heeft tussen IJzer en Maas wordt wel eens omschreven als 'Middenstandersland'. We kunnen het opmaken uit de verslagen van de gilden, we kunnen het aflezen van de prachtige ambachtshuizen in de steden: de kleine ondernemer was grotendeels verantwoordelijk voor de groei en de bloei van onze gewesten. Als we het Pajottenland onder de loep nemen, verklappen de archieven ook wel een en ander over steengroef- of bosontginning, maar vooral over een aantal grote landbouwbedrijven. Hoe dichterbij de achttiende en negentiende eeuw naderen, hoe talrijker de relicten, getuigenissen, prenten en akten. Op enkele details na vinden we voor de vier Roosdaalse dorpen ongeveer hetzelfde patroon. Wanneer je er de genealogie bijneemt en iets verder zoekt dan data van geboorte en overlijden, krijg je een overvloed aan informatie over de beroepsbezigheden van onze voorouders: wagenmakers, hoedenmakers, metselaars, kleermakers, schrijnwerkers en timmerlui, brouwers, klompenmakers, schoenlappers, smeden, kuipers en noem maar op, er hangt van elk ambacht wel iemand in onze stamboom.

Eind jaren 1800 lukte het verschillende ambitieuze en energieke dames en heren om een echte zaak uit de grond te stampen waarin hun nazaten tot in de derde en vierde generatie vandaag nog aan de slag zijn.

Het wordt dus een nummer over ondernemers in een niet zo ver verleden. Een aantal van hen hebben we al uitgebreid besproken in Rausa 10 van vorig jaar (er tussendoor nog even op wijzen dat je met een paar muisklikken naar www.rausa.be in de rubriek 'tijdschrift' alle eerder gepubliceerde nummers van Rausa nog kan nalezen). Maar er waren ook talrijke kleine ondernemers die de handen uit de mouwen staken en vooral na 1950 een dikke snee ham op de boterham verdienden. Voor we de volledige ronde zullen hebben gemaakt van alle vermeldenswaardige Roosdaalse neringdoeners zal Rausa al een respectabele aantal jaargangen tellen.

We gaan in Rausa 8 dus maar een klein deel van het plaatselijke ondernemingsveld kunnen ontginnen. Maar we gaan dat in stijl doen, met ondernemingen die in hun domein bij de top horen.

Reken daarbij nog een handvol bladzijden historische teksten en flink wat praktische informatie en je kan je voor een paar uur rustig achterover in je zetel laten glijden. Laat dan de kastanjes uit hun bolsters breken en met een zachte plof in het goudgele bladertapijt terecht komen. Wij zijn weer even weg, verzonken in een ver of dicht verleden, nippend aan een glas helder bronwater of een lepel ciderazijn van eigen bodem.

WE

Zoals het een zichzelf respecterende vzw betaamt, hield Erfgoed Rausa op 14 september zijn halfjaarlijkse **algemene vergadering**. Er werden heel wat fijne ideeën aangebracht en we kregen inspiratie om het volgende werkjaar opnieuw een resem boeiende erfgoedevenementen op de sporen te zetten. Verwacht je ook aan een flinke portie publicaties, boordevol pittige informatie over het plaatselijk verleden. Een ander belangrijk punt was het opnemen van een nieuw lid in onze algemene vergadering: **Matthias Geeroms**. Deze jonge leraar geschiedenis uit Borchtlombeek brengt ongetwijfeld frisse ideeën mee en hij sterkt ons in de overtuiging dat wij met onze werking ook jonge mensen kunnen aanspreken.

Wij zullen in de toekomst jammer genoeg twee mensen niet meer zien op onze algemene vergadering: **Paul Daem** (die naar Catalonië verhuisde) en **Vera Timmermans** (die om gezondheidsredenen moet afhaken). Wij danken hen beiden voor het mee opstarten van onze vereniging.

Niet dat we verslaafd zijn aan spel en drank, maar een **Brabants banket** en een partijtje **stekbollen** is ook erfgoed! Op 18 september liet een flinke Rausadelegatie zich deze geneugten welgevallen in de onvolprezen herberg Den Haas...

Op 27 september was het Proefcentrum Pamel het decor van een hartverwarmend evenement: de eerste **Vrijetijdsbeurs**. Tientallen verenigingen uit alle geledingen van het sociale, artistieke, sportieve en culturele werkveld maakten er een onverhoopt succesrijk evenement van! Mooie informatieve standen, concertjes, attracties en proevertjes zorgden voor een gezellige sfeer. De honderden bezoekers lieten het zich welgevalen en verbaasden er zich over dat deze gemeente toch wel bruist van initiatieven. Ook Erfgoed Rausa viel op met zijn interactieve stand. De bezoekers konden zich laten verrassen door de projectie van uniek fotomateriaal en mochten ter plaatse hun oude prenten laten inscannen en veilig gedigitaliseerd mee naar huis nemen.

Een heel grote pluim op de hoed van de **Dienst Vrije Tijd** die zorgde voor een perfecte organisatie!

Pamelse oorlogsprikelen

Een bundeling artikels over Pamel en omgeving tijdens de Tweede Wereldoorlog

Herman Van Herreweghen

Extranummer Davidsfonds-Klokje 2015
Davidsfonds Roosdaal en Erfgoed Rausa

Op Allerheiligendag wordt op de boekenbeurs van Davidsfonds Roosdaal het nieuwe boek van **Herman Van Herreweghen** voorgesteld.

Dit volumineuze werk van 220 bladzijden is een verzameling herwerkte artikels die de auteur schreef gedurende een periode van meer dan dertig jaar voor het tijdschrift DF-Klokje, aangevuld met een uitgebreide inleiding. Dit is een bijzonder verhelderend boek voor iedereen die meer wil weten over alles wat zich in de Tweede Wereldoorlog heeft afgespeeld in Pamel en omgeving. Het boek is rijk geïllustreerd met (vaak) nooit eerder gepubliceerde foto's en tekeningen. Kostprijs: € 30-.

Opnieuw werkten Davidsfonds Roosdaal en Erfgoed Rausa samen om deze publicatie te realiseren.

De voorstelling vindt plaats in de bar van de boekenbeurs, Basisschool Triangel (Brusselstraat, Pamel) op 1 november, 20 uur. Gratis toegang.

Als de nacht

Sagen en legenden: erfgoed van het zuiverste water. **Lennaert Maes en Andries Boone**, twee knappe muzikale vrienden, staan op zondagnamiddag, **22 november** (16 uur) op de planken van GC Het Koetshuis met een beklemmende voorstelling. Verwacht je aan weerwolven, heksen en duivels, aan verhalen over zwarte magie en wees maar niet verbaasd als daar ook een Lombeekse of Pamelse sage tussen zit. Oude verhalen in een stevig nieuw jasje, betoverend theater. Reserveren kan via info@koetshuisroosdaal.be of 054 89 49

Jan-Baptist De Smedt, met zijn toenaam *Tatj'n*, was een van de eerste Pamelse fruittelers en hij was een uitzonderlijk goed enter. Zijn werkwijze leverde een nieuwe pruim op. Officieel wordt ze de *précoce favorite* genoemd, maar in het Pajottenland spreekt iedereen van *Tatjes-pruimen*. Één van zijn nazaten, **Willy De Smedt** is een gepassioneerd familiekundige. Willy is bereid om in een reeks van 3 sessies te vertellen over het maken van een stamboom in het algemeen en over de familie De Smedt in het bijzonder. In een eerste uiteenzetting heeft hij het over het 'hoe en waarom' van stamboomonderzoek. **Zaterdag 5 december, erfgoedkelder** (Het Koetshuis). Gratis toegang!

Erfgoed Rausa vzw, Middenstandsraad
en Gemeentebestuur Roosdaal nodigen uit

De wortels van het sociaal overleg

...van sociaal naar sociaal-economisch overleg in 125 jaar tijd

Gastspreeker:

Pieter Timmermans

gedelegeerd bestuurder van
het Verbond van Belgische
Ondernemingen

donderdag 26 november 2015

polyvalente zaal van GC. Het Koetshuis, Strijtem, Aanvang: 20.00 uur

nog enkele plaatsen vrij!

Gratis toegang!

Reservatie (verplicht) 054 32 33 64

Erfgoed doen (her)leven!

Het historische orgel van de Onze-Lieve-Vrouwekerk van Lombeek is ongetwijfeld één van de prachtigste erfgoedobjecten in onze gemeente. Elk initiatief dat genomen wordt om dit pronkstuk te laten herleven moet volop gesteund worden. Daarom doet Erfgoed Rausa een warme oproep om op donderdag 19 november om 20 uur dit **Historische Orgelconcert** bij te wonen.

Ook dit jaar staan er gerenommeerde artiesten klaar om de gotische gewelven om te toveren tot een hemelse klankencocon.

Voor het **Odysseia** ensemble treden aan: Veerle Houbraeken op viool, Kathelijne Onsia op Altviool en Harmen Goossens op Cello. Daarnaast zullen we ook multi-instrumentalist Dick van der Harst bezig horen, voor het concert in Lombeek brengt hij zijn bandoneon mee. Organist Erwin Van Bogaert zal alle registers van het historische orgel opentrekken.

Verder horen we ook leerlingen van de voordrachtsklas van de Stedelijke Academie voor Muziek, Woord en Dans Ninove, afdeling Roosdaal.

De toeschouwers worden vergast op werk van J.S. Bach, B. Martinu, N. Goemanne, W.Westerlinck, F. Schubert, J.L.Lefébure-Wély en M. Ravel.

Kaarten: cultuur@roosdaal.be of 054 89 13 51 of 054 89 49 01. Toegang: €5, €3 (-26),-12: gratis.

Strijtemse Grand Cru

Je kunt geen gehucht meer opnoemen, of het heeft zijn eigen biervariëteit. Er zijn tientallen dorpen die beweren de beste je never te stoken en je kunt de burgemeesters die verkondigen dat zij een wijnbouwgemeente besturen, al lang niet meer op de vingers van twee handen tellen. Het is eigenlijk een beetje zielig om hen met zoveel tegelijk te horen verkondigen dat zij uniek zijn. Belachelijk! Een dorp dat nochtans werkelijk een unieke positie bekleedt in het produceren van een alcoholische heerlijkheid is het deemoedige Strijtem. In het dorp van de stichtende kerkfresco's is immers Vlaanderens enige azijnbrouwerij gevestigd. Jawel mijnheer, azijn! Als er zoveel chi-chi en tralala wordt gemaakt rond bier of wijn, waarom zou ik hier dan niet eens de lof mogen zingen van het verwante brouwsel, dat door vele genezers al eeuwenlang wordt beschouwd als een magisch heelmiddel, een mystiek elixir, een universele remedie?

Meer dan een eeuw geleden, in 1904 om precies te zijn, draaide pachter Kestens al zijn eerste azijn tonnen rond in zijn schuur aan de Bundermeers. Waar hij het leerde kon ik niet achterhalen, maar hij mengde water, alcohol en jonge lambiek met beukenhouten schavelingen. Op tijd het vat ondersteboven draaien en goed verluchten was de boodschap. De winkels in de buurt en de grossisten in "koloniale waren" stonden aan te schuiven om hun part te krijgen van het kwaliteitsproduct.

De kinderen en kleinkinderen azijnden vlijtig voort en onder het patronaat van de Strijtemse parochieheilige, Sint-Martinus, werd het azijnfabriek een begrip in de streek. In de jaren zestig en zeventig lieten ze aan de Ramerstraat de trein van de modernisering niet voorbijrijden. Elke 'zuur' verdiende cent werd geïnvesteerd. Er kwamen grote machines en nieuwe productiemethoden werden toegepast.

De laatste drijvende kracht van het familiebedrijf was Marcel Mannaert. Hij leidde het bedrijf van 1971 tot 1989. Toen zijn zoon en opvolger jammerlijk verongelukte, werden de plannen door mekaar gehaald. Zelfs een goed draaiend bedrijf ontsnapt niet aan de wetten van Koning Kapitaal. Sint-Martinus werd overgenomen en liet voortaan zijn verzuringswerk doen door Nederlandse meesters, maar dan wel met een zelfstandige productie-eenheid in de Roosdaalse deelgemeente.

In 1993 werd Sint-Martinus - tot dan het bedrijf van de familie Mannaert - een dochteronderneming van de Nederlandse Burg Groep.

Bruno Bruyland, de verkoopverantwoordelijke, vertelt ons over de modernisering van het bedrijf, over de bouw van de nieuwe productiehal in 1998, over de aanpassingen aan de nieuwe technologieën en het groeiend aantal producten dat daarvoor kan worden aangeboden.

Dankzij deze operatie 'ontwikkeling en innovatie' is St.-Martinus de belangrijkste producent van alcoholazijn in België! Vijfentwintig miljoen liter vloeit er per jaar vanuit Strijtem de wijde wereld in, tot India en China toe!

Het is een indrukwekkend regiment flesjes dat in de vitrinekast kleurrijk staat te blinken: van gewone azijn over alle mogelijke wijn- en gearomatiseerde azijnen, Balsamico azijnen en Balsamico crèmes.

Als ik na een interessante rondleiding aankom in de stapelruimten, waar de flessen, de potjes en vaten in het gelid staan te wachten om het land te veroveren, krijg ik visioenen van de heerlijke gerechten waarin dit krachtige vocht zal worden vermengd.

Want, wie krijgt niet het water in de mond als je een slaatje wordt geserveerd dat overgoten is met een vinaigrette van azijn met fijngehakte dragon en dille? Wie kan weerstaan aan de geneugten van een scheutje wijnazijn waarmee in de pan sudderende spekkubusjes worden geblust?

Wie denkt niet met heimwee terug aan de tijd toen grootmoeder iedere zaterdag azijnsaus met varkenslapjes klaarmaakte? Wie dit niet lust, is een azijnpisser.

Dat is natuurlijk nog zoiets! In hoeveel uitdrukkingen wordt azijn niet ten onrechte in een slecht daglicht geplaatst? Een schande is het én een grote vergissing. In Strijtem wordt een edel product gemaakt dat een ereplaats verdient naast de geuze en de aardbeien. Wanneer dan toch nog een onbenul komt aandraven met een uitdrukking als: "Der vrouwen liefde is als de wijn, die licht verandert in azijn", dan klinkt dat in onze oren allerm minst als een verwijt.

Wanneer je bij deze overweging bedenkt hoe smaakvol, helend en pittig azijn wel kan zijn, dan is dit volkse gezegde een ode aan de vrouw én de azijn.

WE

Meer info: www.burggroep.com

Wastiels: vier generaties zelfstandigen

22 April 1917 .. een late zondagmiddag.
Zes ongehuwde personen bewonen het molenhuis: Clementine, Leonie, Theofiel en Emiel Walravens, de jonge neef Jozef Wastiels en de knecht Emiel Vervenne.
Twee onder hen zijn gaan 'ontsteken'. Jozef op de Negenbunder en Emiel in Borcht-lombeek'.

Zo begint Gerard Van Herreweghen het tragische verhaal van de dubbele moord in de Lombeekse Hertboomolen. Wie er de Davidsfondspublieatie 'De tragische molen van Lombeek' uit 1982 nog eens op naslaat, zal ook kunnen lezen dat Jozef Wastiels en Emiel Vervenne aan een gewisse dood ontsnapten. Het is deze Jozef die de stamvader van de Wastielsen in Lombeek zou worden. Wij vinden hem weer in de geschriften wanneer hij in 1935 in de dorpskern van O.L.Vrouw-Lombeek de hoeve koopt gelegen tussen beek en kasteel, eigendom van de families Vossen en Van Cauwelaert. Theofiel Wastiels, de vader van Jozef, dus de overgrootvader van Eddy, was al molenaar te Galmaarden.

Van het hof Vossen - Van Cauwelaert naar de Molens Wastiels.

De oudste hoeve, vermoedelijk uit de 17de of 18de eeuw, stond vlak naast de beek.

Zij werd vernield door een hevige, woestende overstroming rond 1870 (beschrijving door Frans Van Cauwelaert in de Dietsche Warande en Belfort jg. 1945):

"De hoeve waar wij werden geboren is verdwenen. Ze lag in de laagte, in de kom van het dorp, dicht bij de beek. Het waren gebouwen, wellicht een paar eeuwen oud, vochtig en benauwd. Balthus (romanfiguur van August Van Cauwelaert) heeft er wellicht aan gedacht toen hij zijn nieuwe stallingen vergeleek met de ongezonde toestanden van vroeger. Een geweldige stormvloed, waarbij onze vader, die het vee wilde redden, en August, die in een benedenkamer te slapen lag, bijna verdronken, sloeg de onderste muren door en maakte ze voorgoed onbewoonbaar. Gelukkig was een nieuwe, moderne hoeve, op hetzelfde stuk al in aanbouw, naast de oude hoeve."

Deze hoeve, waarvan de huidige bebouwing nog steeds overeenkomt met de Brabantse vierkanthoeve, zoals die werd gebouwd door Emiel Van Cauwelaert, is nog steeds behouden in zijn weidse plan. Emiel was getrouwd met Carolina Vossen. Hij was schepen van 1882 tot bij zijn overlijden in 1907. In de hoeve Vossen werd de afspanning 'De Zwaan' open gehouden en Emiel was door zijn huwelijk ook brouwer en herbergier. De welgestelde boer sloot de herberg en de brouwerij. Vandaar het gezegde dat de 'Caulaerts waterdrinkers waren'.

Zoon Jan Hendrik verhuisde na zijn huwelijk met Joanna de Wyels in 1904 naar het ouderlijke 'heerlijke hof de Wyels' in de toenmalige Brusselstraat (nu Koning Albertstraat 84). Jan Hendrik was burgemeester van Lombeek van 1942 tot zijn overlijden in 1927. Hij was vele jaren voorzitter van de fanfare De Eendracht (een functie die Eddy Wastiels, de centrale figuur van dit artikel, later ook op zich zou nemen).

In 1935 stierf Joanna de Wyels. Herman Van Cauwelaert-de Wyels zal vanaf dan het hof verder uitbaten. Wanneer Joanna overlijdt, wordt het hof Van Cauwelaert-Vossen in 1935 verkocht. Jozef Wastiels is de koper.

Deze molenaarszoon zal de Molens Wastiels omvormen tot een moderne mechanische molenuitbating waar batterijen molens gelijktijdige veelvuldige mengsels konden malen.

Vooraan werd het uitzicht van de twee 19de-eeuwse zijvleugels, uitgevoerd in siermetselwerk met trapgevels en faience-tegels, behouden. Het middenvolume werd ook behouden, maar er werd wel een nieuwe, monumentale gevel voor de oude geplaatst. Het siermetselwerk, maar vooral de massieve blauwe steen, maken van de gevel een indrukwekkend geheel. Deze werken werden uitgevoerd onder leiding van architect Cornelis in de jaren '50. In de rechtervleugel werd in 1947 een gedeelte verhoogd om het optrekken van zakken-goed mogelijk te maken en het graan te leiden naar de verschillende mechanische graanmolens.

Vooraan rechts zie je het weeglokaal. Hier werd het aangevoerde graan gewogen. Het beste graan kwam uit Duitsland, voornamelijk uit de kalkrijke moezelstreek. Inlands graan was meer geschikt als veevoeder. Sommigen zullen zich nog de monumentale cilinders herinneren die zich achter de maalderij in het grasland bevonden. Deze waren bestemd om een grote opslagruimte als graansilo's te vormen.

Eddy Wastiels, de kleinzoon van Jozef, zegt hierover: *"Gelukkig kregen wij geen toestemming om deze silo's op te trekken."*

Het achterliggend gebied was immers parkzone. Het heeft ons verplicht in 'JIT' (just in time) aanvoer van granen te doen en onmiddellijk op te trekken en te verwerken tot de vele soorten meel".

In 1962 liet Jozef de maalderij over aan zijn zoon **Maurits Wastiels**, die verder bouwde op het meesterschap van zijn vader. Er werd gemoderniseerd en uitgebreid.

Op de luchtfoto merken we rechts, achter de verhoogde molenvloer, een gebouw waarin door Maurits in 1964 twaalf ronde silo's werden gebouwd die bestonden uit staalnetten en gaasdoek om het meel veilig op te slaan.

In 1996 zal **Eddy Wastiels**, die de uitbating overnam in 1984, een uitgebreide opslagruimte bouwen. Hier wordt de opslag en verpakking uitgevoerd om van hieruit naar de professionele klanten te brengen. Eddy vertelt dat hij de maalderij 'De Kroon' in Zandbergen aan de denderbrug overnam en haar activiteiten in Lombeek samenvoegde.

Als je nog eens langs Wastiels langs loopt, moet je zeker eens kijken naar de rechter voorbouw. Daar kun je een merkwaardige haan zien staan. Deze sierde ooit de maalderij De Kroon.

Hoge gasten bij de inhuldiging van de nieuwe vleugel (1996)

Enkele cijfers: het cliënteel van Molens Wastiels bestond voor 95% uit professionele klanten, 5% particulieren. Vooral de mengsels voor bruinbrood waren gegeerd. Het bedrijf verschaftte op zijn hoogtepunt werk aan acht werknemers. Er werd uitgereden met 2 aangepaste witte vrachtwagens. De molens konden tot 5 m³ per uur tot meel vermalen. De nieuwe verpakkingen zijn niet langer in jute (verboden om hygiënische redenen), maar worden vervangen door papier en plastic verpakkingen.

Tijdens ons gesprek benadrukt Eddy de belangrijke rol van zijn echtgenote Godelieve Bockstael. Zij hield niet alleen het gezin draaiend, maar zij was daarnaast ook 'de stem en het oor' van het bedrijf. Zij was het die de bestellingen opnam, zorgde voor de tijdige verwerking en waar het moest, aandrang om achterstallige facturen te vereffenen. Dit beeld van de medewerkende partner vinden wij terug bij de meeste geslaagde zelfstandige ondernemingen.

Sinds twee jaar is de bloemproductie hier ter plaatse gestopt. De molens werden verhuisd naar de Vendée in Frankrijk. De commerciële activiteiten oefent Eddy verder uit in het kader van Molens De Dobbelaar aan de Graankaai in Halle.

Wij vroegen ons af of iemand met zo'n drukke bezigheden nog tijd heeft voor een verzetje.

"Elf jaar geleden vroeg Annelies Van Cauwelaert-de Wyels mij of ik het voorzitterschap van de fanfare wou overnemen. Het zou maar voor een paar jaar zijn, tot ze een nieuwe kandidaat zouden vinden. Dat is intussen twaalf jaar geleden en blijkbaar heeft men nog geen kandidaat gevonden.

In 2007 werd ik eraan herinnerd dat de fanfare 175 jaar bestond. Onze oudste (Franse!) vlag dateert van 1832! (één van de tien oudste fanfares van het land!). In 1932 werd een Vlaamse vlag ter gelegenheid van het honderdjarig bestaan geschonken door Frans Van Cauwelaert, Lombeeks meest illustere zoon. Ik moest dus, in de lijn van mijn illustere voorgangers, ook een vlag schenken (de voorgaande was zeer verweerd door het veelvuldig gebruik in optochten en processies). Ik deed het graag want de fanfare (en vooral de jeugdafdeling) hebben mij ongemeen veel genoeg geschonken.

Maar als je mij vraagt wat mij het meest bezielt dan is het de natuur, ik heb alle sympathie voor Natuurpunt, een vereniging die ik met plezier van bij hun opstart financieel ondersteunde. Met veel genoeg heb ik mijn bos, gelegen naast de OCMW bossen in Lombeek, door toedoen van Rik Van Nuffel geschonken aan Natuurpunt Roosdaal".

Jozef, Maurits en Eddy Wastiels

Godelieve Bockstael en Eddy Wastiels

En de vierde generatie

Nadat ze enige tijd in de molens gewerkt hadden startten dochter Liesbeth Wastiels en haar partner Geert Asselman met 'The Boilie Factory', een karperspecialzaak.

In de grote opslaghall produceren zij vele soorten karpers. Daarnaast bieden zij de hengelsportliefhebber een groot gamma artikelen aan: vislijnen, tenten, kledij en boten, alles wat met karpervisserij te maken heeft. Vooraan hebben zij hun winkel en toonzaal. Naar verluidt zijn ze in hun branche nummer 1 in België. Kijk maar eens op www.theboiliefactory.be als je er nog meer over wil weten.

Maar Godelieve en Eddy gaven de ondernemingsgenen ook door aan hun andere dochter, Nathalie.

Haar echtgenoot, Jens Van Roy, werkte een tijd bij Molens Wastiels, was een tijd aan de slag bij de gekende bakker en patissier Mahieu in Brussel, maar, gestimuleerd door Nathalie (die de zelfstandigheid in het bloed had) openden zij op het dorpsplein van Okegem een prachtige broodboetiek met vele soorten brood waarbij de goesting u zo overvalt.

Eddy en Godelieve zijn terecht in hun nopjes met de ondernemingszin van hun dochters en schoonzons. De ondernemingszin van de Wastielsen wordt voortgezet!

Luc Van Cauwelaert

De Erfgoedkalender

31 okt. 17.30u: inhuldiging Strijtemse graven en voorstelling boek Luc van Liedekerke

1 nov. 20u: voorstelling 'Pamelse oorlogsperikelen' van Herman Van Herreweghen op de boekenbeurs van Davidsfonds Roosdaal

26 nov. 20 u: Lezing Pieter Timmermans Polyvalente zaal GC Het Koetshuis

1 dec. 14u: archiveringssessie Gemeentehuis

5 dec. 10u: lezing Willy De Smedt over het hoe en waarom van stamboomonderzoek (Erfgoedkelder).

2 jan. 16: opendeur (9-12u.)

2 feb. 16: gemeentelijk archief

4 feb 16: boekvoorstelling (gezinsreconstructies Strijtem en O.L.V.-Lombeek)

6 feb.16: opendeur (9-12u)

1 maa. 16: gemeentelijk archief

5 maa. 16: opendeur (9-12u)

23 maa. 16: Nacht van de geschiedenis (theatervoorstelling IJzer, i.s.m. DF)

2 apr. 16: opendeur (9-12u)

5 apr. 16: gemeentelijk archief

24 apr. 16: Erfgoeddag, bezoek aan erfgoeddagactiviteiten in de omgeving.

28 apr.16: lezing professor Stefaan Top

De bron blijft borrelen

Wanneer je graaft in de diepere lagen van de dorpsgeschiedenis, stuit je geregeld op onverklaarbare mysteries. Neem nu de burcht van Ledeberg.

Wat is er precies gebeurd op het einde van de dertiende eeuw met de statige vesting van Willem II, heer van Ledeberg? Welke feiten liggen aan de grondslag van de prachtige legende die vertelt dat op een kwade dag alle rijke ridders die zich ten kastele hadden verzameld voor een groot banket, met al hun gouden en zilveren bekers zijn verzwolgen door de enorme waterpuist die de Ledeberg bleek te zijn? Hoe bizar het verhaal ook klinkt, toch heeft menig goedgegelovige gelukzoeker de spade in de flanken van de getuigenheuvel gestoken, in de hoop het kostbare servies van een verzopen ridder op te graven. Nooit werd er iets van waarde opgediept, niemand heeft in al die eeuwen iets kostbaars gedolven, niemand... behalve Joseph De Schepper.

Burgemeester **Joseph sr De Schepper** was een imposante figuur. Hij heeft de echte 'schat' ontdekt die zich al die tijd verborgen hield onder de met beuken getooide heuvelkam: het water!

Gesproten uit een gedegen familie die zich al in de zeventiende eeuw op de Pamelse Grote Varent had gevestigd, bracht de jonge en ambitieuze zakenman Joseph De Schepper het in 1921, tot wanhoop van zijn vroegere partijgenoten, bij zijn eerste verkiezing meteen tot burgemeester.

Omdat hij zich in het mooie landhuis dat hij in 1920 bouwde op de voorvaderlijke grond niet thuis voelde, kocht hij een groot perceel op de helling van de Puttenberg. Tijdens de bouwwerken stond hij verbaasd te kijken naar de bronnetjes die vrolijk opborrelden in de plooiën van de heuvel. Pienter als hij was, liet hij het water analyseren in een laboratorium. Tijdens zijn ritten naar Brussel werd hij regelmatig gehinderd door een trage vrachtwagen van de Brakelse Topbronnen. "Als er in Brakel goed water uit de grond komt, waarom zou dat dan in Ledeberg niet het geval zijn?" bedacht hij. En hij had overschot van gelijk. De resultaten waren verbluffend: de Puttenbergse bronnen lieten mineraal water opborrelen van het zuiverste gehalte. Een gewiekst zakenman als De Schepper had meteen door dat hier een mooie opportuniteit lag te wachten. Op een steenworp van zijn nieuwe woning bouwde hij een productiehal, mooi ingeplant in de heuvel en omgeven door welig groen.

Het water was zo perfect dat het na oppompen gewoon meteen kon gebotteld worden. Een deel van de productie werd door toevoeging van koolzuurgas omgetoerd tot sprankelend spuitwater. Het werd vrijwel meteen een groot succes: de Léberg bronnen werden een begrip. Ook toen al moest je kunnen inspelen op de vraag van de klant. Na toevoeging van vruchtenextracten en suikers, liepen ook de eerste bakken limonade van de band.

Er werd hard gelabeurd aan de Gasthuisstraat! Al het reinigingswerk, stoppen open afdraaien, etiketten plakken, zware houten bakken versleuren, vrachtwagens laden, het gebeurde allemaal met mankracht. Al waren er ook mooie baantjes zoals 'convoyeur'. Die mannen moesten vanzelfsprekend helpen om de vracht in te laden en te lossen, maar tijdens de soms urenlange tochten, hadden zij, rustig gezeten naast de chauffeur, de tijd om te filosoferen of een dutje te doen.

Toen sloeg het noodlot toe: de Tweede Wereldoorlog brak uit, de markt stortte in en bovendien nam de bezetter alle vrachtwagens in beslag. Er kwam in die ellendige periode veel improvisatie en organisatie aan te pas om het hoofd boven water te houden. Maar het lukte: de Léberg bronnen kwamen de oorlog door!

Joseph De Schepper, die tijdens het voorbije decennium zijn echtgenote en twee dochters verloor, liet in 1945 het bedrijf over aan zijn zoon Frans en besteedde al zijn aandacht aan het besturen van zijn gemeente. In 1947 wordt hem op een nooit eerder geziene wijze hulde gebracht voor zijn 25-jarig burgemeestersambt. Tot 1958 bleef hij eerste burger van Pamel. Op 10 januari 1967 stierf hij. Tijdens een indrukwekkende uitvaart nam het dorp afscheid van hem.

Frans De Schepper

Met zoon Frans aan het roer kreeg de zaak een nieuwe impuls. De jonge zaakvoerder was trots op zijn bedrijf en hanteerde de strengste kwaliteitsnormen. Hij bestudeerde de markt, leerde nieuwe technieken en machines kennen en exploreerde nieuwe afzetgebieden. In 1960 werden de gebouwen radicaal gemoderniseerd, Léberg werd een toonaangevende speler op de markt. Die reikte vanaf dan tot diep in Wallonië en Nederland.

In de loop van 1995 had ik enkele boeiende gesprekken met de toen 79-jarige Frans De Schepper. Hij was een bijzonder charmant en zachtmoedig man die met grote liefde sprak over 'zijn' Léberg bronnen, maar die ook bijzonder goed gedocumenteerd bleek te zijn over de mensen van het dorp en wat er daar zoal omging. Met mededogen en ironie vertelde hij verhalen waarvan ik er enkele de Rausa-lezer niet wil onthouden.

'Vader Schepper' aardde niet in het mooie huis dat hij opgetrokken had aan de Brusselstraat. Hij zei: "Ik ben veel beter dat ik ga wonen tussen mijn partie-mensen, dus naar Leberg, weg van de Doempers". Daar liet hij in 1927 zijn kasteeltje bouwen door architect Adrien Blomme. Ik was toen 11 jaar en volgde ook de werkzaamheden. Het was een indrukwekkend gezicht! Vader liet een groot deel van de Puttenberg afgraven met paarden en karren van zijn 'stekskesfabriek' in Okegem. Ik herinner me nog dat er zelfs wagentjes op sporen waren aangelegd om de massa aarde te vervoeren.

Toen het huis klaar was werd het 'de zoete inval'. Het was altijd een komen en gaan. Mensen uit de gemeentepolitiek of uit de zakenwereld liepen in en uit, maar vader was ook een cultuurmens. Stijn Streuvels is verschillende malen bij ons op bezoek geweest!

Met pastoor Van Eyndhoven boterde het niet goed. Mijn vader was immers voornamelijk door de Lebergse 'Mettes' verkozen, terwijl de zielenherder een hevige 'Doemper' was. Na de verkiezingsoverwinning kwam de pastoor mijn vader voorstellen om toch de vroegere politiek te handhaven, d.w.z. dat eerst alles op de pastorie zou worden besproken en nadien op het gemeentehuis. Vader antwoordde daarop: "Mijnheer pastoor, gij zijt baas in uw kerk en ik ben baas op het gemeentehuis".

De pastoor bleef zijn ganse leven, zij het verdoken en beschaafd, dwarsliggen. Toen Van Eyndhoven in 1926 op sterven lag, is mijn vader hem gaan bezoeken. De pastoor heeft toen wel vergiffenis gevraagd voor zijn alles behalve loyale houding.

Frans vertelde ook enkele prangende verhalen over de gebeurtenissen tijdens de Tweede Wereldoorlog.

In '40 waren de Engelsen bij ons ingekwartierd. Toen de Duitse opmars niet meer kon tegengehouden worden vernam mijn vader (die wat Engels sprak) van een legerdominee dat de Engelsen zich zouden terugtrekken tot over de vaart en dat ze de Denderbrug zouden opblazen. Vanaf Okegem zouden ze dan de Duitsers beschieten. Vader vreesde dat wij dan ook in de vuurlinie zouden liggen, maar de predikant stelde ons gerust:

"Het geschut waarmee we de Duitsers gaan beschieten is maar van licht kaliber!". Daarop raadde mijn vader alle dorpsgenoten aan om thuis te blijven en niet op de vlucht te slaan, maar te gaan schuilen in de kelders. Hijzelf liet ook zijn kelder ondersteunen. De burens van 'Pollitjes' kwamen vragen of zij ook in de kelder mochten schuilen. Als ze er dan zaten, begonnen die te paternosteren dat het daverde. Hun 'gelees' overstemde nog het geschut dat inderdaad was losgebroken en voor wat kapotte daken en bomen zorgde en één dode Duitse soldaat op 'de Hoge Berg'. Maar goed, wij zaten beschut in de kelder bij de biddende zielen. Voor mijn vader werd het op een gegeven ogenblik té devoot en hij ging schuilen in de veilige wijnkelder waar hij een heel aangename nacht doorbracht.

Na de Engelsen waren het de Duitsers die bij ons op de Puttenberg kwamen 'wonen'. Enkel mijn vrouw (die zwanger was) en ik mochten onze kamers blijven betrekken. De rest van het huis werd ingenomen door Duitse officieren.

Tijdens de oorlog moesten de mensen hun paarden afgeven aan de bezetter. Met een hele hoop stonden ze op het kerkplein te wachten, de dood in het hart, omdat hun grote hulp zou afgenomen worden. Mijn vader was erbij en hij volgde de keurders van paard naar paard. Hij was vanbinnen misschien even bang als de anderen, maar hij liet het niet merken en zette een grote mond op. Dat leek indruk te maken op de Duitsers. Vader had op elk paard wat aan te merken, zodat de meesten boeren opgelucht naar huis konden gaan. De Duitse officier werd echter ook ongeduldig en zei dat hij er toch een stuk of tien moest hebben. Om hem wat te paaien liet vader toen een vrouw die op het gemeentehuis werkte gauw een dinertje klaar maken en hij stuurde iemand naar zijn wijnkelder om een voorraad flessen.

De geestelijk lichtelijk verheugde Pruis deed vele uren later voort met zijn keuring; Tist van 'n Ieën' stond daar nog met zijn paard en met een erwt vanachter. Vader Joseph trok de muil van Tist's paard open en sprak tot de Duitser: "gij die verstand hebt van paarden, zo ne knol gaat ge toch niet meepakken zeker?" Uiteindelijk is 'de Fritz' zonder één paard opgetrokken...

Ook met de heffingen op de landbouwproducten en het doorgeven van het aantal dagwanden foefelde De Schepper, samen met zijn ontvanger (Désiré de Wever, waarmee de burgervader altijd zeer goed heeft kunnen samenwerken) dat het op den duur wel moest opvallen. Toch kon hij de boot verschillende jaren afhouden. Naar het einde werd de stemming grimmiger. Zijn collega's van St.-Martens-Lennik en Waver werden door de Duitsers vermoord. Op een bepaald ogenblik leek ook het lot van de Pamelse burgemeester bezegeld. Frans De Schepper deed het verhaal:

Op een dag kwam onze meid in paniek het bureel van vader binnen gelopen en ze riep dat er Duitsers de dreef kwamen opgestapt. Vader sprong door het raam, vluchtte ijlings het bos in en ontsnapte zo via Ledeberg. Johannes Clement die in hetzelfde bureau aan het schrijven was, had ze natuurlijk ook zien komen en had zich tot een bolletje opgerold onder zijn bureau.

De Duitsers stormden het bureau in met getrokken wapens. Vloekend zetten zij via het raam de achtervolging in maar de vogel was gaan vliegen.

Overigens waren de Duitse officieren tot op dat ogenblik steeds beleefd en correct gebleven, behalve dan de beestachtige dokter-commandant die regelmatig het dienstpersoneel met zijn revolver bedreigde en er zelf voor zorgde dat zijn overste in een ander huis op Ledeberg moest gaan slapen. Op een keer had hij een meid heel angstig gemaakt omdat hij haar onder bedreiging van zijn pistool vroeg om 'ein großer Tisch'. Wist dat schaapke veel, dat hij dat niet in het Pamels bedoelde...

Misschien moeten we in een volgende editie eens een heel lang artikel wijden aan de anekdotes die Frans De Schepper ons toen heeft toevertrouwd. Hij had toen wel de tijd om rustig een praatje te slaan. In 1985 had hij immers het bedrijf, na het veertig jaar op voorbeeldige wijze te hebben geleid, overgedragen aan zijn zoon.

Joseph jr De Schepper

Ook met de huidige zaakvoerder hadden we een aangename babbel. Als kind stelde Joseph zich nooit vragen over het mooie landhuis waar hij opgroeide of over de gonzende bedrijvigheid in zijn achtertuin. Zoals al zijn leeftijdsgenootjes ging hij naar de gemeenteschool en hij leerde er het gezapige Pamelis dat hij vandaag nog altijd spreekt onder vrienden. Maar toen vader Frans de tijd rijp achtte om hem de Léberg bronnen toe te vertrouwen, vond hij dat ook de normaalste zaak van de wereld. De onderneming draaide immers goed, en het feit dat je met een eerlijk en gezond product een mooi bedrijf kan voortzetten was een bijkomende stimulans.

Net als zijn vader heeft Joseph er op geen enkel ogenblik aan gedacht om zich (zoals zijn grootvader) in de gemeentepolitiek te storten. Het draaiend houden van de fabriek bood voldoende uitdagingen. Politieke ambities waren niet aan de orde.

Je voelt de passie voor het bedrijf wanneer Joseph vertelt over de bron die ook vandaag nog trouw haar duizenden liter water per dag door de roestvrij stalen buizen naar de filtratieruimte stuwt, om het dan puur en onbewerkt naar de bottelarij te sturen.

Wij vernemen van hem ook interessante informatie over de technische en de commerciële kant van de onderneming.

Sinds ik de zaak overnam in '85 zijn er weinig spectaculaire veranderingen doorgevoerd. Vanzelfsprekend zijn er aanpassingen aan de arbeidsvoorwaarden, reglementeringen en transport, maar ons product is nog altijd hetzelfde. Overigens mogen we vaststellen dat het debiet en de kwaliteit van het water nog altijd van hetzelfde hoge niveau is.

Wij hebben een kleine toegeving moeten doen door de 'vijfliters' in Pet-kannen af te vullen, maar voor het overgrote deel blijven we nog altijd de glazen flessen trouw. We zijn stilaan wel bezig om het oude model te vervangen door een mooie, hedendaagse fles. Het is merkwaardig wat een positieve invloed deze aanpassing naar verkoop heeft opgeleverd.

Ondanks de sterk verbeterde arbeidsvoorwaarden en de automatisering is het laten overleven van zo'n onderneming er niet eenvoudiger op geworden. Er is de enorme concurrentie van de grote giganten, de groeiende zorg voor de kwaliteit en de gezondheid.

De typische knaloranje vrachtwagens tuffen inderdaad al jaren niet meer de Gasthuisstraat uit. Grote trekkers met opleggers staan nu in de rij om hun vracht naar diverse distributiekanaalen te vervoeren. Het 'domme' plak-, sorteer- en sleurwerk is vervangen door compleet geautomatiseerde lijnen en krachtige heftrucks. Waar er vroeger tot vijftig mensen hun boterham 'op de Léberg' verdienden, kan nu het werk door veertien personeelsleden worden opgeknapt.

Joseph heeft intussen de pensioengerechtigde leeftijd overschreden. Hij voelt zich nog in prima conditie, is een fervent wandelaar en fietser (maar dan liefst aan de kust, de Pajotse heuvels zijn hem wat te nijdig). Ook een tochtje op de motor doet hem deugd. En al weet hij dat er een dag komt waarop hij de zaak zal moeten doorgeven, toch concentreert hij zich liever op de vraag hoe hij vandaag deze mooie onderneming kan overeind houden.

Is de Léberg inderdaad een enorme waterzak, heeft hij een schare feodale heersers met goud en zilver opgeslokt, zit er een onderaards meer onder de Kapellewei? Ik durf het eerlijk gezegd niet geloven. Waar ik wel zeker van ben is dat hier een rijkdom aan mineralen opborrelt die in de wereld van vandaag veel meer waard is dan goud of zilver.

WE

Zij komen eraan!

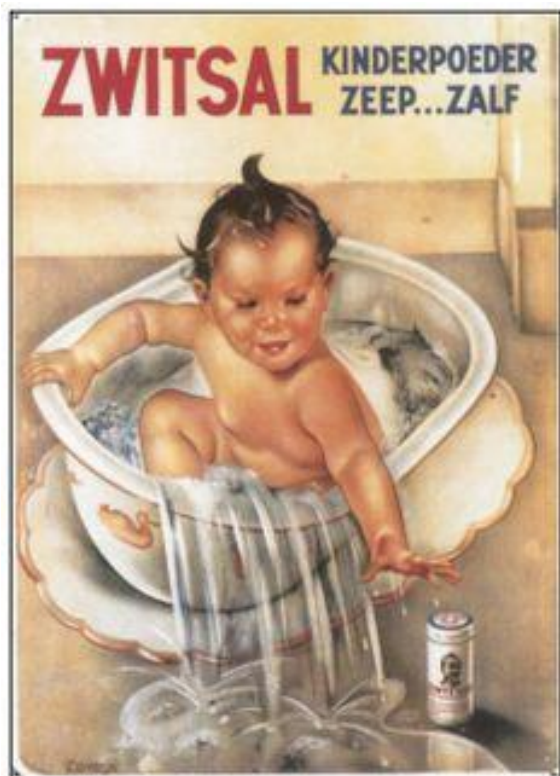
Rita Van Isveldt legt de laatste hand aan de Gezinsreconstructie van Strijtem en Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek.

Noteer alvast de boekvoorstelling op donderdag **4 februari 2016**

Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek
1700-1914

Strijtem
1700-1914

(Niet meer zo) vers van de pers

Sla een krant open op een willekeurige pagina, en de kans is groot dat een al dan niet paginagrote advertentie het blad vult. Bedrijven schreeuwen om onze aandacht en willen hun producten zo prominent mogelijk in beeld brengen.

Maar hoe werkte dat vroeger, toen van grote multinationals met torenhoge reclamebudgetten nog geen sprake was? Werden kranten toen ook al deels gefinancierd door reclame-inkomsten om de prijs voor de lezer beperkt te houden? Of is dit toch eerder een recente praktijk?

Snuisterend in oude kranten op zoek naar interessante nieuwtjes over onze gemeente, dwaalde onze blik nu dus even weg van de kolommen vol tekst, op zoek naar advertenties.

Al snel blijkt dat in het midden van de 19de eeuw het overgrote deel van de berichten door notarissen geplaatst werd. De aankondigingen van op stapel staande openbare verkopen zijn alom tegenwoordig. Werkelijk alles gaat onder de hamer: bouwland, gras- en weideland, bossen, hooigras (het beste Dender-gras!), gerooide bomen, inboedels, Steevast gaat de verkoop door in een nabijgelegen herberg. Zo schetsen deze advertenties wel een goed overzicht van de vele drankgelegenheden die onze gemeente toen telde.

Behalve notarissen, lijken de nijvere lokale handelaars het adverteren in lokale kranten echter nog niet ontdekt te hebben als instrument om klanten te lokken. De advertenties die verschijnen, zijn eerder het initiatief van handelaars uit de grotere steden. Verzekeringsmakelaars, fotografen, boekhandelaars, ... uit Aalst en Gent vinden vlot de weg naar de krant als reclamemiddel. De plaatselijke handelaars uit de kleine dorpen zien er mogelijk het nut nog niet van in of hebben er niet de middelen voor.

Gemeente Pamel

Op Zondag 27 Februari 1938

Groote

MOSSELKERMIS

Bij Victor Hertveldt-De Boitselier
bij Smeekes, in de Sperrboom.

Ter dier gelegenheid

GROOTE JAZZ - BAND

Luistert eens hier en opgelet
Het is bij Smeekes en Jeannet
Een feest zooals ge nog misschien
Nooit van uw leven hebt gezien
Van na de noen, dat zal niet falen
Zal men beginnen volk ophalen
Met zijn pur sang zal dan Gebier
Het dorp rond vliegen als koetsier
Daarvoor moet gij geen reiskaart koopen
Ge stapt maar in en 'tis geloopt
Gij moet u voorts om niets meer kwellen
Hij zal u franco t' huis bestellen
Maar weet ge wat, geeft 'n en demi
En anders vraagt hij nie- en zie
Gij wordt bediend en nog weldra
Door 't personeel Frans en Alma.

Het Bestuur:
Frans en Alma.

Drukkerij Leon COUCK Pamel.

Enkel wat kroegbazen die een vogelbolling of andere wedstrijd organiseren, kondigen hun activiteiten via de krant aan. In een vorig nummer van Rausa brachten we in deze rubriek bijvoorbeeld de advertentie uit 1858 van de jaarlijkse vogelbollingwedstrijd georganiseerd door Livinus De Schepper van herberg De Pilter op Ledeborg. En in het recente augustus-nummer kon u de advertentie - ook uit 1858 - lezen waarin de directeur zijn pensioonaat op Ledeborg aanpreeft aan geïnteresseerde leerlingen en hun ouders.

In de zoektocht naar advertenties van plaatselijke ondernemers, botsen we toevallig wel op een redelijk uitzonderlijke job-advertentie. In 'Den Denderbode' van 16 juni 1861 verschijnt dit bondig bericht:

BERIGT.

J. DE RYCK, Schoenmaker te Pamel, provincie Brabant, vraegt twee SCHOENMAKERS-GASTEN bekwaem in hunnen Stiel. - Goede belooning en tafel indien zy hun werk goed uytoefenen.

Pas rond de eeuwwisseling duiken meer en meer advertenties van lokale handelaars op. Eén van de oudste die we alvast terugvonden, is een kort bericht uit 'Den Denderbode' van 7 oktober 1897. De tekst luidt letterlijk:

Schoone keus van Fruitbomen.

Alle soorten en grootten te verkrijgen bij L. DE VOS, boomkweeker en snoeier te Pamel, Ledeberg en Okegem. Bijzondere keus hoog- en laagstammige perzikboomen aan zeer voordeelige prijzen.

Zo leert dit artikel ons dat, hoewel perziken oorspronkelijk van China komen en via Perzië (vandaar hun naam perzik) tot bij ons gereisd zijn, de perzikbomen eind 19de eeuw al volop gekweekt werden in deze contreien.

Opvallend is ook dat de advertentie geen éénmalig bericht is. Maar liefst 8 keer na elkaar wordt ze gepubliceerd. Vandaag zou het als een doordachte reclamecampagne bestempeld worden!

En de ijverige kweker/snoeier krijgt navolging. Er verschijnen steeds meer advertenties van lokale ondernemers en de teksten worden steeds meer wervend en welluidend.

In 'Klokke Roeland', het 'Orgaan der Christene Volkspartij van België' voor de regio Ninove-Aalst verschijnt op 28 mei 1899 bijvoorbeeld deze advertentie:

Dennen Hout, 20 ten honderd beter koop dan elders!

Ondernemers, schrijnwerkers, timmerlieden, bemint uw profijt!

Komt allen geloopen naar Borgt-Lombeek, om de groote hoeveelheid nieuw- en ander timmerhout na te zien, in de ruime magazijnen van ARTHUR BARBIER.

Gij zult daar vinden, 30,000 meters ribben van alle dikten en lengten; menigvuldige duizende meters kepers, plancher in witten deen en spicepine (nvdr. 'grenen'), 400 schoone nieuwe balken in Dennenhout van alle lengten en dikten.

OPGELET: het nieuwe hout wordt verkocht aan de prijzen van Antwerpen, dus 5 % beter koop dan in de magazijnen van het omliggende.

Wordt de potentiële klant hier op het verkeerde been gezet? De titel kondigt 20% goedkoper hout aan, terwijl op het einde van de advertentie het nog maar om 5% gaat?

In elk geval, ook hier lijkt een strategisch plan achter de advertentie te zitten. Ze verschijnt uiteindelijk in 10 opeenvolgende edities van de krant. Was de ingeslagen houtvoorraad zo groot, dat de man met een grote stock bleef zitten? Bleef de verhoopte toeloop van geïnteresseerde vaklui uit? Of was de verkoop net een groot succes en werden steeds weer nieuwe voorraden aangesleept? Vandaag kunnen we er alleen maar naar gissen.

In elk geval, Arthur Barbier, geboren op 22 september 1861 te Borchtlombeek, wonend in de Eikauterstraat 4 en er (vermoedelijk) overleden op 13 augustus op 68-jarige leeftijd, was een ondernemend man.

Nog geen jaar later adverteert hij opnieuw in diezelfde krant, de 'Klokke Roeland'. Hij blijkt ook van andere markten thuis te zijn, want op 21 januari 1900 verschijnt een advertentie voor een geheel ander product:

Wijnhandel van Arthur Barbier te Borgt-Lombeek

10,000 flesschen St-Eulalie (glas inbegrepen) aan 0,95

10,000 flesschen St-Emilion (id.) aan 1,05

10,000 flesschen St-Estephe (id.) aan 1,15

Deze wijnen, voortkomende uit het vermaard huis Paul Du Bois en Cie te Bordeaux, hebben twee jaren flesch en zijn voor tien jaren gewaarborgd. De koopers kunnen ze in de magazijnen komen proeven. De prijzen zijn vastgesteld voor bestellingen van minstens 30 fl.

Fijnen wijnen, Bordeaux, Bourgogne, Champagne, zijn er ook te allen tijde aan matige prijzen te bekomen.

Ook nu weer wordt de advertentie de daaropvolgende weken meermaals herhaald. Voor wie wat thuis is in de wereld van de wijn, doen de in de advertentie opgesomde namen ongetwijfeld een belle-tje rinkelen. Ook vandaag nog zijn het gekende namen; de degustatie van een fles van dit edele vocht valt voor een wijnliefhebber niet te versmaden.

Wie weet spoedt u zich nu spoorwegs naar de eigen wijnkelder, omdat het lezen van de eenvoudige, ruim honderd jaar oude, advertentie uw smaakpapillen stimuleerde!

Bart Caulier

Help erfgoed redden!

Onlangs kregen we van de families De Backer (Keerstraat) en Buys-Borremans (Brusselstraat) een aantal oude filmrollen. Wij hebben die intussen laten digitaliseren en het resultaat is verbluffend, ontroerend fascinerend! Gooi de oude dia's, filmpjes en negatieven niet weg, maar geef ons een seintje en wij zorgen ervoor dat je een schat aan prachtig beeldmateriaal terugkrijgt.
rausa@skynet.be of 054 32 33 64

Strijtemse graven

Een gedenksteen en vervangende grafstenen in Strijtem.

Naast zijn nieuwe publicatie over het gesloten kerkhof van Strijtem, heeft Luc van Liedekerke ook het initiatief genomen om samen met Erfgoed Rausa 25 grafstenen te plaatsen op de graven waarvan de houten kruisen zijn verdwenen.

Deze naamloos geworden graven krijgen nu hun naam terug, zij konden geïdentificeerd worden dankzij de nota's van wijlen August Eylenbosch.

Op elk graf komt een arduinen steen van 60 x 40 cm. Daarop staan gebeiteld: voornaam en familienaam, geboortjaar en jaar van overlijden.

Om familieleden de kans te geven aanwezig te zijn op de plechtigheid van de neerlegging en onthulling van een gedenksteen, kan bij Erfgoed Rausa of bij Luc Van Liedekerke een lijst worden opgevraagd waarop voornaam en naam van de betrokkene worden vermeld (LVL: 054 26 00 37, Rausa: 054 32 33 64).

Vlnr. Luc Van Cauwelaert, Luc Van Liedekerke, Wim Van Snick en Jozef Van Langenhove (foto Jacky Delcour)

De aanmaak van de grafstenen werd gesponsord door het bedrijf **Van Snick-Natuursteen** uit Roosdaal-Liedekerke, waarvoor onze beste dank.

Deze korte plechtigheid vindt plaats op zaterdag 31 oktober 2015, de vooravond van Allerheiligen, om 17.30 uur aan de ingang van de Sint- Martinuskerk.

Wie meer informatie wil kan terecht bij Erfgoed Rausa of Luc van Liedekerke.

MEENTE ROOSDAAL **November Cultuurmaand 2015**

- 30/10-02/11 **Boekenbeurs** - Davidfonds Roosdaal - Triangel Pamel
- 9-24/11 **Tentoonstelling 'Illustratoren op pootjes'** - Bibliotheek Roosdaal
- 13/11 **Film 'Mandela: Long Walk to Freedom'** - Gros - GC het Koetshuis
- 15/11 **Kunstendag voor Kinderen - Ridders en prinsessen** - GC het Koetshuis
- 19/11 **Historisch orgelconcert kerk O.L.V.-Lombeek**
- 21-28/11 **Boekenverkoop t.v.v. Kom op tegen Kanker** - Bibliotheek Roosdaal
- 21/11 **Week van de Smaak** - Literaire proeverij en lezing in de bib en verrassingsdiner 'De patat, thuis in vele culturen'
- 21/11 **Voorleesdag in de bib** - De patat en andere culturen
- 22/11 **'Als de nacht'** - Lennert Maes en Andries Boone over Vlaams-Brabantse sagen - GC het Koetshuis
- 24/11 **Lia Linda en Albert** - Lachspirine 2015 - GC het Koetshuis
- 26/11 **Lezing Pieter Timmermans: De wortels van het sociaal overleg** - Erfgoed Rausa en de middenstandsråd - GC het Koetshuis
- 28/11 **Along comes Mary** - GC het Koetshuis

Info: www.roosdaal.be of www.natuurroosdaal.be

UIT in Roosdaal

ARC Mediaprogram 01 5403 Merkbe: NL 054 32 33 64

een maand boordevol cultuur!

Erfgoed Rausa schaart zich enthousiast achter het initiatief van de Roosdaalse Cultuurraad om van november een echte cultuurkermis te maken. Overigens duwen wij zelf aan de kar bij een flink part van deze evenementen!

Een tip voor het jongste volkje: op 15 november kunnen ze in de erfgoedkelder terecht voor het spannende verhaal over 'de krak van Leberg'...

De uitsmijter

Vooraan de fiere bouwondernemer Modest Couck uit Denderleeuw, foto genomen bij de bouw kerk te Gravejansdijk bij Bassevelde. Hij bouwde destijds de nieuwe kerk van Pamel. (*archief Jan De Mont*)

